

Den Haag

VERSLAG

Stadsgesprekken: Agenda **Groen voor de Stad**

April 2016

Verslag stadsgesprek 15 maart

Sport, recreatie, voedsel en open tafel

Op 15 maart 2016 vond het eerste stadsgesprek over de Agenda Groen voor de Stad plaats bij Restaurant Pex. Inwoners van Den Haag spraken met elkaar over verschillende onderwerpen die betrekking hebben op het Haagse groen. In de onderstaande verslagen lees je per tafel welke ideeën en aandachtspunten zij hebben genoemd. Naast de thema's sport, recreatie en voedsel is er ook een gesprek gevoerd aan de open tafel.

Sport

Bij het thema sport is het belang van het integraal benaderen van de thema's, in plaats van deze uit te splitsen, benadrukt. Het gesprek met de deelnemers is breder getrokken dan puur en alleen "sporten in het groen". Dit zijn de belangrijkste aandachtspunten die in het gesprek zijn aangedragen.

Regel niet te veel. Laat het groen het groen zijn. Juist dat is fijn sporten en recreëren. Ook hoeven er echt niet meer fitness-toestellen in de buitenlucht bij. Vertrouw bij het groenbeheer op de expertise van de praktijkmensen die het groen en de wijk goed kennen (zoals de plantsoendienst in de jaren '70); niet alles hoeft vastgelegd te worden in beleid. Schrijf daarnaast ook op wat je als gemeente niet gaat doen en zorg dat in aanbestedingsprocedures ruimte is voor de kleine waarden van het groen en dat niet alles op efficiency draait. Dit vraagt om een nieuwe wijze van aanbesteden.

Educatie over groen is essentieel om de waarde van het groen te leren begrijpen. Educatie, sport en natuurbeleving gaan hand-in-hand en moeten integraal worden benaderd. Mensen krijg je betrokken door hen face-to-face te benaderen en een koppeling te maken met een activiteit dichtbij huis (toezicht groenveldje bijvoorbeeld). Bij hockeyclub KZ worden bijvoorbeeld kinderen betrokken bij de aanplanting van vlindergaten. Verenigingen kunnen hier een belangrijke rol spelen.

Beschikken over de juiste informatie helpt om een inhoudelijke kwalitatief goede dialoog te kunnen voeren. Dan moet deze informatie wel voor handen zijn, dus deel beleidsdocumenten, maak ze makkelijker vindbaar op websites, zorg voor een groenloket waar mensen fysiek langs kunnen met hun vragen. Zorg voor een betaalde bemiddelaar tussen buurten/wijken en

de gemeente, die de beweging en samenwerking op gang brengt en houdt.

Recreatie

De deelnemers aan dit gesprek waren eensgezind als het aankomt op de ontwikkeling van het wijk- en buurtgroen en op het onderhoud. Laat wijkpanels bepalen wat er met het kleinschalige wijk- en buurtgroen moet gebeuren en inventariseer goed wat de gebruikers willen. Goed onderhoud van de bestaande natuurgebieden is belangrijk. Daarnaast moet het voor inwoners van Den Haag duidelijk zijn welke mogelijkheden er zijn om eigen initiatieven te starten. De mening van deze tafel was: "Het initiatief ligt bij de gemeente, om de inwoners te faciliteren."

Recreatie in de Haagse natuur kan leiden tot saamhorigheid tussen de gebruikers, maar dan is het wel van belang dat de functies van bepaalde groengebieden op elkaar worden afgestemd. Een locatie waar gebarbecued mag worden en waar honden los mogen lopen, werd als slecht voorbeeld aangedragen door de deelnemers.

Recreatie hoeft niet op zichzelf te staan maar kan gecombineerd worden met sport, muziek of educatie. Denk aan grasvelden waar lessen groepssport kunnen worden gegeven, goed asfalt om op te skaten, meer speeltoestellen of levensgrote schaakspellen waar mensen in de buitenlucht samen tijd door kunnen brengen. Voldoende bankjes en tafels zijn hiervoor ook van belang, voornamelijk voor de mensen die niet op de grond kunnen of willen zitten.

Mensen in de stad willen graag zelf activiteiten ontplooiën, maar deelnemers geven aan dat het vaak ontbreekt aan informatie over wat er mogelijk is met medewerking van de gemeente. De gemeente kan hier beter over communiceren. De focus van alle betrokken partijen zou moeten liggen op het vergroenen van de stad en dan met focus op de versteende stadsdelen. De gemeente wordt geadviseerd om per locatie om tafel te gaan zitten met buurtbewoners en gebruikers om zo tot breed gedragen plannen te komen.

Voedsel

Bij het thema voedsel werd de interpretatie al snel stadslandbouw. Er zijn vooral veel ideeën opgehaald. Een bezoeker beweerde dat we in en rond de stad moeten zoeken naar ruimte voor stadslandbouw, voornamelijk op plekken waar al veel activiteit is, zoals een kinderboerderij. Deze plekken zouden dan gericht moeten zijn op ontspanning en recreatie, dit is immers het gevolg van stadslandbouw. Ook kunnen wellicht leegstaande kassen aan de rand van de stad benut worden voor stadslandbouw. De kans van slagen wordt vooral bepaald door de mate waarin de wijken en buurten geactiveerd kunnen worden om deze verantwoordelijkheid op zich te nemen. Uiteraard is het nodig dat de gemeente hen faciliteert met benodigde communicatie, wat subsidie en andere ondersteuning. Hetzelfde geldt voor de creatieve plukbakken, waar bijvoorbeeld aardbeien in groeien. De gemeente zou in dit geval hout kunnen leveren en het initiatief kunnen lanceren, waarna de wijken en buurten de bakken op creatieve wijze maken en het beheer en onderhoud op zich nemen.

Open tafel

De insteek van de aanwezigen was zeer divers. Van zeer concreet tot abstract. De deelnemers hebben een verschillende insteek van betrokken bewoners, bioloog tot beeldend kunstenaar. Uit de verschillende inbreng is dit verslag gemaakt.

Het bestaande groenbeleidsplan wordt gewaardeerd, zet dat door. Groen is een kwaliteit, behoud dat óók in een stad die ook een bouwopgave heeft. Groen moet een volwaardige afwegingsfactor zijn. Kijk goed naar de draagkracht van de natuur voor evenementen. Zorg voor verbindingen tussen gebieden. Beleid staat niet op zich maar is onderdeel van een BRUHO-keten (Beleid/ Regelgeving/ Uitvoering/ Handhaving/ Organisatie). Laat financiering niet leidend zijn en kijk vooraf naar de esthetische waarde van groen, inventariseer die waarden goed voordat je aan de slag gaat. Geen extra reuring in het groen: richt je niet op wat groen wel aan kan, maar op wat goed groen nodig heeft. Weer terug naar inzet van expertise/deskundigheid (een plantsoendienst is al een zegen t.o.v. situatie elders). Geen uniform beheer, maar differentieer naar eigenschappen beplanting. Zorg dat je niet snoeit om aan een biomassaverplichting te voldoen (antwoord op de avond gegeven: Den Haag heeft geen contract om biomassa te leveren).

Er waren ook andere geluiden, met name over het belang van functionele kwaliteiten van groen in de directe leefomgeving waarbij minder wordt gehecht aan ecologische waarde alleen. De gemeente zit nu vaak in het defensief en is veel tijd kwijt aan bezwaarprocedures. Dat levert geen positieve energie op en er blijft weinig tijd over om juist proactief met bewoners

aan het groen te werken. De uitnodiging voor dit stadsgesprek voelt als een keerpunt en een uitnodiging voor een stadsgesprek over de Scheveningse Bosjes zal worden omarmd. Communicatie is ook een belangrijk punt. Geef meer uitleg over het groenonderhoud, on the spot en in het algemeen. Benader bewoners ook eens via een stand op de markt. Geef bewoners de ruimte om groen te onderhouden. Let goed op sociale veiligheid en zorg dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig is kan ook samen met bewoners. Geef ze dan ook wat tools om het onderhoud uit te voeren.

Verslag stadsgesprek 22 maart

Klimaat, natuur, bomen en buurtgroen en een open tafel

Op 22 maart 2016 vond het tweede stadsgesprek over de Agenda Groen voor de Stad plaats in het Hampshire Hotel Babylon. Inwoners van Den Haag spraken met elkaar over verschillende onderwerpen die betrekking hebben op het Haagse groen. In de onderstaande verslagen lees je per tafel welke ideeën en aandachtspunten zij hebben genoemd. Naast de thema's klimaat, natuur, bomen en buurtgroen is er ook een gesprek gevoerd aan de open tafel.

Klimaat

De deelnemers aan dit gesprek gaven aan wat naar hun mening ongewenst of juist gewenst is ten aanzien van het klimaat. Stimuleer duurzaam bouwen, verbied niet duurzame ontwikkelingen, verban auto's uit de binnenstad en verminder de bebouwingsdichtheid. Creëer aan de andere kant ruimte voor innovatie, experimenteer in de openbare ruimte en verhoog de kennis over klimaatzaken door middel van educatie en de bereidheid om mee te werken door middel van incentives. Iedereen heeft volgens de deelnemers een rol als het gaat om het klimaat. De gevolgen van klimaatverandering zijn een risico voor iedereen.

Een aantal deelnemers geeft aan dat er een duidelijke lange termijn visie moet worden gemaakt om toekomstige ontwikkelingen aan te kunnen. De huidige klimaatdoelstelling van de stad is een goed begin maar om alle ontwikkelingen aan te kunnen moet verder gekeken worden. Ontwikkelingen moeten rekening houden met de dynamiek van de stad. De waterhouding en de groene hoofdstructuur moeten dieper doordringen tot in de haarvaten van de stad. De sponsfunctie van de stad moet verbeterd worden en er moet ruimte gecreëerd worden voor meerlaagse veiligheidsmaatregelen.

De gemeente kan dit niet alleen en moet dit ook niet willen volgens de deelnemers. De samenwerking tussen andere overheden en woningbouwpartijen moet worden geïntensiveerd. De kennis van alle partijen op het gebied van klimaatzaken moet worden gebundeld om zo de slagkracht te vergroten.

Samenwerking en meer, vooral makkelijke, mogelijkheden voor initiatiefnemers moeten worden gestimuleerd. Een algemeen (groen/klimaat) coördinator wordt geadviseerd door de deelnemers. Deze persoon kan verkoking tegengaan en eensgezindheid ondersteunen. Naast politieke rugwind en middelen is ook een niet aflatend optimisme van groot belang.

Natuur

Bij dit gesprek ging het voor een groot deel over natuurbeleving en het belang van educatie om natuur op waarde te kunnen schatten. Ook werd gesproken over de balans tussen veiligheid en het niet te veel cultiveren van natuur; kinderen moeten veilig kunnen spelen in de natuur, maar laat natuur ook gewoon natuur zijn.

Zorg er bij het maaien van bermen voor dat er in hoogteverschillen/golvend wordt gemaaid. Dat oogt natuurlijker en is beter voor de biodiversiteit dan te kort gesnoeide bermen/hagen. In parken hoeven ook niet altijd paden aangelegd te worden met asfalt, zand of schelpen: gewoon in het hoge gras paden maaien kan ook goed werken en verhoogt de natuurbeleving.

Ook middenin de stad kan de natuur meer vrijheid krijgen door (tijdelijke) braakliggende stukken grond groen te laten, niet te cultiveren. Voor "stadse" kinderen een goede manier om te ravotten in de natuur en daar op een goede manier kennis mee te maken. Het concept van Haagse Hopjes kan mogelijk ook benut worden voor een bepaalde vorm van toezicht daar (De Haagse Hopjes zijn containers of eenvoudige gebouwen op een speelplek van waaruit medewerkers speelgoed en spelattributen uitlenen aan kinderen).

Door met een bepaald puntensysteem te werken als beloningssysteem kunnen mensen worden gestimuleerd om in beweging te komen. Dat dit soort systemen vaak tijdelijk zijn is niet erg; het gaat er vooral om dat mensen de eerste stap zetten, de rest volgt dan vanzelf.

(Beleids)experts zijn er om heldere kaders te stellen waarbinnen mensen zelf zaken mogen beslissen. Te vaak worden bepaalde beslissingspunten onvoldoende ingekaderd, waardoor mensen

zaken wensen die helemaal niet goed zijn. En dat komt dan weer voort uit gebrek aan kennis. Juist experts hebben deze kennis wel en dienen dus goede kaders mee te geven. Het vooraf zo goed mogelijk informeren in plaats van achteraf zaken uit te leggen kan hierbij ook helpen. Toch zal je er in bepaalde gevallen niet aan ontkomen om achteraf dingen toe te lichten.

Natuur en economie moet veel meer samen gaan, in plaats van de uitruil die nu nog vaak gebeurd. Als er bijvoorbeeld meer wordt gedaan met circulaire economie kunnen daar al behoorlijke stappen in worden gezet.

Bij het groen(beheer) moet de mate van biodiversiteit meer een basisuitgangspunt zijn, in plaats van dat daar pas aandacht voor is als er meer geld ter beschikking wordt gesteld.

Bomen en groen in je buurt

Het thema bomen en groen in je buurt werd besproken door een zeer divers gezelschap. Van politiek verslaggever tot bewoners en van raadslid tot stichting De Tuinen van Mariahoeve. Op het online platform hebben al veel mensen gereageerd die zich graag in willen zetten voor groen in hun buurt en dit enthousiasme bleek ook tijdens bespreking van dit thema. Naast de grote lading aan mooie ideeën die gretig op de muur geplakt werden, werd doorgepraat over de manier waarop dit georganiseerd kan worden.

Steeds bleek dat het niet alleen bij de gemeente kan liggen en dat meerdere partijen nodig zijn, maar dat een zeker overzicht en centrale aansturing erg wenselijk is. Grote verwachtingen werden uitgesproken naar de daadkracht van wijken en buurten, maar er is wel een regisseur nodig die de verbinding vormt tussen de bewoners met de gemeente en andere partijen. Ook zijn er al vele initiatieven en instanties actief, waardoor het overzicht hierover ontbreekt.

Om een idee te geven van de belangrijkste ideeën die besproken zijn, zullen we er een aantal noemen. Denk aan een Honey Highway, als een groenzone met groen waar veel biodiversiteit door ontstaat, zoals vlinders, bijen en insecten. Hierdoor ontstaat er een plek waar het groen beleefd wordt. Ook werd meerdere malen gesproken over het educatieve deel van het groen. Zorg dat onze kinderen gefascineerd worden door al het moois van het Haagse groen.

Kijk wat op scholen gedaan kan worden om de kinderen hier bewust van te maken. Dit is tevens een manier om de groene verhalen naar huis mee te laten nemen, richting de ouders. Ook werd genoemd dat kijkgroen prima is, maar ecologisch en buurtgroen interessanter. En naast bomen ook voldoende

struiken en gewassen. Daarom zou er een combinatie van deze groensoorten in Den Haag vertegenwoordigd moeten zijn. Waar veel verstening is kan gezocht worden naar andere oplossingen zoals bomen in groenbakken in de Grote Marktstraat. Al met al een goed gesprek over de bomen en groen in de Haagse buurten.

Open tafel

Ook in deze bijeenkomst wordt de kwaliteit van Den Haag als “Groene stad aan Zee” genoemd. Tegelijkertijd zijn er nieuwe ontwikkelingen zoals het inspelen op de klimaatverandering en behoud en versterken van de biodiversiteit. De huidige nota wordt gewaardeerd, met name de Stedelijke Groene hoofdstructuur.

Communicatie wordt door alle deelnemers genoemd. Gesignaleerd wordt dat er een versnipperd landschap is van verenigingen en wijkvertegenwoordigingen. Voor bewoners is het niet altijd duidelijk wie wat doet. Daarnaast wordt aangegeven dat in het Stedelijk Groenoverleg soms naar zaken wordt gekeken die voor lokale afdelingen van belang zijn. Educatie met name aan kinderen wordt belangrijk gevonden, daar start de waardering voor groen.

Het inventariseren van de waarden bij de start van een project wordt genoemd. Den Haag heeft veel parels, onderken dat en zet in op die waarde, ook financieel. Een aantal deelnemers ziet graag een onafhankelijke stadsecoloog, andere deelnemer brengen daar tegen in dat je dan op het afwegingsterrein van de politiek zit. Natuur mag natuur zijn en dat is genoeg vinden sommige aanwezigen, geniet ervan.

Colofon

Dit is een uitgave van
gemeente Den Haag
April 2016